

BIODIVERSITET - VILDTSTRIBER GIVER VARIATION

Formålet med en vildtstribe er at etablere en lysåben varieret afgrøde med plads til skjul, bar-jordspletter og føde i form af insekter, frø og planter. Derved sikres bedre leveforhold for mange af agerlandets dyr. Dette gælder særligt for markviltet, de jordrugende fugle, insekter og padder, som ellers ofte fortrænges fra de mere intensivt dyrkede landbrugsarealer.

Observationer har påvist, at vildtstriberne sikrer variation over hele året. Sommeren igennem er de flittigt besøgt af agerlandets dyr. På varme sommerdage summer det af liv fra insekter. I efterårs- og vintermånederne giver de dækning, grønt og frøføde til hjortevildt, fugle og hare.

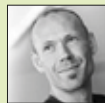
MERE BIODIVERSITET

Et opsat vildtkamera har påvist at en lang række dyr nyder godt af vildtstriben, herunder: rådyr, krondyr, dådyr, hare, ræv, grævling, mår, fasan og agerhøne. Der er også observeret forskellige insekter og padder herunder sommerfugle, vilde bier, tudser og firben.

En vildtstribe, som ligger i forbindelse med en pilemark er af stor betydning for bestøverne. Dette skyldtes at pilen blomstrer før løvspring i marts-april måned. Pilen er dermed en af de første fødekilder for bestøverne. Når pilen afblomstrer, tager vildtstribens blomster over og sikrer derefter føde helt hen i september måned.

MADSS. VINTHER
Grøn Vækst Konsulent,
Økologisk Landsforening
Tel: 30 62 90 16
Mail: msv@okologi.dk

SØREN UGILT LARSEN
R&D Specialist,
Agro Tech
Tel: 3092 1785
Mail: sol@agrotech.dk

LÆS MERE

- » Temaside på Landbrugsinfo: Pil og energiskov
- » Svensk dyrkningsvejl. om pil: Handbok för Salixodlare
- » Forhandlere af pilestiklinger, maskiner m.m.:
- » - Ny Vraa Bioenergy
- » - Nordic Biomass
- » - DanLing Growing

REGLER

Kontakt konsulent hos Økologisk Landsforening eller den lokale landboforening.

PILEDYRKNING UDEN PESTICIDER

AREALVALG

Pil kan dyrkes på forskellige jordtyper, men udbyttet er stærkt afhængig af jordtype og ikke mindst af en god vandforsyning. Lavbundsjord eller højbundsjord med høj grundvandsstand kan eksempelvis være egnede arealtyper, som samtidig kan være mere eller mindre uegnede til dyrkning af andre afgrøder. Det er også vigtigt, at jorden ikke er så våd og blød, at det er vanskeligt at færdes f.eks. med høstmaskiner i løbet af vinteren. Af hensyn til rationel drift er det en fordel, hvis markerne ikke er for små og irregulære i formen. Ved etablering af pil bør der også tages hensyn til evt. udsigt fra nabohuse m.v.

FORBEREDELSE AF AREAL

Det er meget vigtigt, at jorden er fri for rod ukrudt, før der plantes pil. Hvis marken har været braklagt eller dyrket med græs, bør der så vidt muligt dyrkes korn i et år, før der plantes pil, så ukrudtsbestanden kan minimeres.

Før plantning af pil skal jorden forberedes med et godt plan-tebed ligesom før såning af andre afgrøder, dvs. med pløjning, harvning og tromling, så jorden er gennemarbejdet men uden at være for løs. Der kan i nogle tilfælde dybdepløjes, hvilket ofte vil begrænse ukrudtstrykket.

PLANTNING

Den almindelige standard for plantning af pil er plantning i dobbeltrække med 0,75 m mellem de to planterækker i dobbeltrækken og 1,5 m mellem dobbeltrækkerne. Plantetallet skal være ca. 12.000 planter pr. ha, hvilket opnås ved en afstand på ca. 74 cm mellem planterne i plante-rækken. Der skal være en forager på ca. 12 m uden pil, hvor høstmaskiner m.m. kan vende. Vær opmærksom på, at reglerne for hektarstøtte m.m. kræver minimum 8.000 planter pr. ha for hele marken inkl. forager og køreveje, så derfor er det vigtigt at have et noget højere plan-tetal i den tilplantede del af marken.

Pil plantes med 20 cm lange stiklinger, som placeres sådan, at toppen lige flugter med jordoverfladen. Efter plantning kan arealet tromles for at sikre, at stiklingerne har god jordkontakt.

UKRUDTSBEKÆMPELSE

Bekæmpelse af ukrudt er helt afgørende for, at pilen etableres godt, og at pilen giver et fornuf-tigt udbytte på den givne jordtype. Behovet for ukrudtsbekæmpelse er størst i etableringsåret. Marken bør strigles ca. hver 7.-10. dag fra plantning og så længe som muligt, uden at påføre pileskuddene nogen væsentlig skade, typisk indtil 0,5-0,8 m skudhøjde. Herefter kan der evt. radrenses eller rækkefræsnes, afhængig af frihøjden på maskinerne. Som udgangspunkt bør pilens etårs skud ikke afpudses i løbet af første vinter, medmindre der er væ-

sentlig grund, f.eks. for at kunne bekæmpe ukrudt med rækkefræser i starten af pilens 2. vækstsæson.

I vækstsæsonen efter at pilen er høstet kan det også være relevant med rækkefræsning.

GØDSKNING OG GRØNGØDNING

I etableringsåret vil der på de fleste jordtyper være tilstrækkeligt med næringsstoffer til at op-fylde pilens behov, og gøds-kning vil normalt blot øge ukrudtets vækst. Gødningsnormen for pil er 120 kg N pr. ha pr. år, og i pilens anden vækstsæson bør der typisk gødskes med 80-120 kg N pr. ha. Der kan f.eks. gød-skes med husdyrgødning eller slam. På næringsfattig jord bør der gødskes igen efter første høst, dvs. typisk i starten af fjerde vækstsæson. Som alternativ til gøds-kning kan det være muligt at tilføre kvælstof via kvælstoffikserende grøngødning. Der kan f.eks. udsås hvidkløver, rød-kløver eller blodkløver i pilen et par måneder efter plantning af pilen. Pilen skal stadig renholde grundigt fra plantning og frem til udsåning af grøngødningen.

HØST

Pil høstes typisk hvert 3. år. Afhængig af pilens tilvækst og den anvendte høstmaskine kan høsten dog udføres med 2 til 4 års mellemrum. Der kan høstes med selvkørende finsnitter eller traktormonteret finsnitter, og herved høstes og flishugges pilen i samme arbejds-gang. Frisk pileflis indeholder typisk 50-55 % vand og bør derfor leveres til varmeværk hurtigst muligt for at minimere kompostering og dermed lagertab.

Som alternativ til høst med finsnitter kan pilen høstes med helskudshøster. Helskuddene læg-ges i en stak til tørring og flishugges sidst på sommeren. Helskudshøst kræver derfor en ekstra arbejds-gang, men til gengæld vil vandindholdet typisk kunne komme ned på mellem 20 og 30 %.

AFSÆTNING

Pileflis af god kvalitet vil kunne anvendes i mange flisfyrede varmeværker. Der kan være for-skel på de forskellige varmeværker kedler og krav til vandindhold, så afsætningsmulighe-derne skal afklares med de enkelte varmeværker i området. Nogle værker kan blande flere slags træflis og vil typisk blande en vis andel pileflis i den skovflis, der ellers fyres med. Kontrakttegning med varmeværker kræver ofte en vis mængde flis. Det kan derfor være en fordel at afsætte pileflis gennem en pileleverandørforening eller gennem en flisforhand-ler, som evt. også kan stå for høst og logistik i forbindelse med levering af flis til varmeværket.

Hvis der kan opnås tilstrækkeligt tørt flis, kan flisen også bruges i mindre flisfyrede kedler, f.eks. til varmforsyning på landbrugsbedrifter eller lignende.

Strigling i pil, her to måneder efter plantning af pilen.

Hvidkløver som grøngødning i pil, her midt i anden vækstsæson. Pilen er striglet tre gange og rækkefræsset én gang de første to måneder efter plantning, hvorefter grøngødningen er udsået.